СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XXXI. Число 50. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 1. марта, 1923. VOL. XXXI. No. 50. Jersey City, N. J., Thursday, March 1, 1923. THREE CENTS

ЗБІРКА НА ФОНД

Негайної Допомоги Рідному Краєви продовжена до дня 28-ого лютого с. р., для доповнення означеної суми 30,000 долярів.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ: — ДОПИЛЬНУЙТЕ ВПОРУ, АБИ КОЖДА ГРОМАДА СПОВНИЛА СВІЙ НАРОДНІЙ ОБОВЯЗОК! ДЛЯ ДОВЕРШЕННЯ ФОНДУ ТРЕБА; ЩОБИ КОЖДА ГРОМАДА ЗЛОЖИЛА ТРЕТЮ ЧАСТИНУ ТОЇ СУМИ, ЯКУ ЗЛОЖИЛА НА ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ. ТОЖ ДОЛОЖІТЬ ТРУДУ І ЖЕРТВ ЩОБИ СПОВНЕННЄМ СЬОГО ОБОВЯЗКУ ДЛЯ РІДНОГО КРАЮ АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ ОСЯГНУЛИ ЗНОВА ПОВНИЙ УСПІХ!

СЕНАТ БУДЕ ДЕБАТУВАТИ НАД ПРОПОЗИЦІЄЮ ГАРДИНГА, АЛЕ НЕ БУДЕ ГОЛОСУВАТИ

ВАШІНГТОН, 27. лютого. — Хоча сенатовий комітет сенату спротивився піддаванню під голосованнє внесення на участь Злучених Держав в межинароднім суді при Лізі Народів, мимо сього на [illegible] сенатора Кінга він возьме його під обради та буде над ним застановлятися. В той спосіб отсей конгрес буде міг висказати свої погляди про пропозицію Гардинга хоча про саму акцію задецидує (рішить) аж слідуючий конгрес.

За таким трактованнем справи заявилися навіть прихильники уряду Гардинга, межи ничими провідник урядової партії, сенатор Лодж. Богато других сенаторів заняло супроти пропозиції вижидаюче становище; так, приміром, сенатор Бора хотівби мати більше фактів про Гардингову пропозицію, застерігаючи собі голос аж до того часу.

Як кажуть, президент Гардинг має бути невдоволений з тактики сенату, ба навіть має бути обурений на своїх прихильників, які в той спосіб делікатно ігнорують його бажання, і він мав загрозити сенаторам, що, коли вони не сповнять його волі, він віднесеться з відповідним закликом до всего народа.

ГРІЗЬБА ВІЙНИ В ПІВДЕННІЙ АМЕРИЦІ

САНТІЯГО, Чіле, 27. лютого. — Південно-американські републики Болівія та Чіле стоять перед зірваннєм дипльоматичних відносин та евентуально (можливо) війною.

Основою непорозуміння є провінція Антафагаста, котру Болівія втратила в 1904. році, а котру вона недавно хотіла назад добути від Чіле.

ГЮЗ ОБВИНЯЄ ТУРКІВ ЗА НЕЩАСТЯ В СМИРНІ

ВАШІНГТОН, 27. лютого. — У відповідь на ряд інтерпеляцій в справі знищення американського конзуляту в Смирні секретар стейту Гюз відповів сенатови, що він винуе Турків за розміри знищень та нещасть в сьому місті.

НЕДОСТАЧА ВУГЛЯ

НЮ ЙОРК, 27. лютого. — Стейтовий адміністратор вугля подає до публичного відома звіт з руху вугля за послідних кілька днів, з котрого виходилоби, що завдяки відлизі, що настала два дні тому, можна було повезти велику скількість вугля річними лодками по Гудсоні, та що наслідком сього міста в північній части стейту незадовго перестануть терпіти від недостачі вугля. [illegible]

За понеділок перевезено сею дорогою 30,000 тон вугля.

ПРЕЗИДЕНТ ВЖЕ ПОКИНУВ КОРАБЕЛЬНИЙ ЗАКОН НА ВСЕ

ВАШІНГТОН, 27. лютого. — Сенат вів нині далі обструкцію проти закона про пособу для корабельних підприємств, дарма що президент Гардинг признав урядникам з федеральної корабельної ради, що він не думає більше підносити справи ні в сьому, ні в слідуючому конгресі.

Обструкція проти корабельного закона покінчиться відай завтра тим, що сенат його відкине.

РЕКОНСТРУКЦІЯ КАБІНЕТУ ГАРДИНГА

ВАШІНГТОН, 27 лютого. — Президент Гардинг предложив нині сенатови нові іменовання членів свого кабінету мінісрів. На основі сих іменовань секретарем (міністром) внутрішних справ став теперішний секретар почти Г. Ворк, а головним почмайстром Гари Ню, котрий був досі сенатором з Небраски.

Після засад чемности для своїх членів сенат сейчас потвердив іменованнє сенатора Ню почмайстром, а справу іменовання Ворка відослав до комітету.

АМЕРИКА ЗАБЕСПЕЧУЄ ЖЕРЕЛА НАФТИ ДЛЯ СВОЄЇ ФЛЬОТИ

ВАШІНГТОН, 27. лютого. — Силою своєї власти президент Гардинг видав приказ, котрим резервується (задержується) на Алясці простір яких 35,000 квадратових миль яко нафтовий терен для добування нафти на вжиток американської воєнної фльоти.

В той спосіб Злучені Держави будуть мати на будуче чотири резерви. З тих одна положена в стейті Вайомінг, а дві в стейті Каліфорнії. Сі три мають разом коло 2 мілїони акрів землі, тоді як алясканська резерва має коло 20 мілїонів акрів.

НОВІ ПЕРЕШКОДИ ДО УХВАЛЕННЯ ФАРМЕРСЬКИХ КРЕДИТІВ

ВАШІНГТОН, 27. лютого. — Компромісовий проект закона про кредити (позички) для фармерів знов станув на мертвій точці, бо богато конгресменів спротивилися проектованому увільненю фармерських банків від державних податків. Остаточно проект відослано ще раз до комітету і тепер вже можна сумніватися, чи проект взагалі буде ухвалений в сій сесії.

ПОПУЛЯРНІСТЬ РУХОМИХ ОБРАЗКІВ В ЯПАНІ

Один американський купець, котрий приїхав з бизнесової подорожи до Япану, заявляє, що Япанці є найбільшими любимцями рухомих образків в світі. В Япані є тепер коло півтора тисячі театрів, в котрих показують „муві".

ПРЕЗИДЕНТ ВЖЕ ПОКИНУВ НАДІЮ НА УХВАЛЕННЄ КОРАБЕЛЬНОГО ЗАКОНА

ВАШІНГТОН, 26. лютого. — Президент Гардинг вже стратив надію, щоби конгрес міг в сій сесії ухвалити попираний ним закон про субсидію (пособу) для корабельних підприємств і він відбув нині конференцію з головою Федеральної корабельної ради, на якій раджено над виробленнем нового проекту закона.

Тимчасом проект закона находиться все ще під обрадами сенату, де його вороги ще далі хочуть його заговорити на смерть.

ХОЧУТЬ ЗМІНИ КОНСТИТУЦІЇ

ВАШІНГТОН, 26. лютого. — Сенатовий судовий комітет постановив предложити сенатови з прихильною опінією внесок, на основі котрого про будучі зміни американської конституції малоби рішати американське населеннє загальним голосованнем (плебісцитом).

Після сього проекту нові конституційні зміни малиби заводитися в сей спосіб, що на випадок, якби дві третини обох палат конгресу або третини всіх стейтових легіслятур заявилося за зміною конституції, малаб відбутися конвенція для вироблення проекту зміни, який має бути відданий під голосованнє всіх виборцям в усіх стейтах північно-американського союза. Пропонована зміна ставалаби конституційною постановою тоді, як за нею заявиться щонайменче три чвертини всіх стейтів союза.

МИТРОПОЛИТ ШЕПТИЦЬКИЙ В РИМІ

Дня 22. січня в роковини смерти папи Венедикта XV. українські збігці в Римі вислухали урочистого богослуження, яке відправив Митрополит Шептицький і єпископ Будка. В богослуженню взяла участь вся українська еміграція в Римі.

ФІНАНСОВЕ СТАНОВИЩЕ УКРАЇНИ

Українська Рада національного господарства в звязку з важким фінансовим становищем української промисловости вчинив заходи про, зниження в біжучому році для всіх промислових підприємств внесків на соціяльне забезпечення: для важкої індустрії на 40 відсотків, а для легко на 25 відсотків. Рада народнього господарства вказує, що з усіх функціонуючих на Україні промислових підприємств ні одне не має можливости розрахуватись з робітниками за листопад місяць 1922 р.

ПРИГАДКА ОБЄДНАННЯ.

Після розпорядження Екзекутиви Обєднання к оляда з минувших Різдвяних Свят зістала призначена на Фонд Рідної Школи і гроші заколядовані мали бути прислані до канцелярії Обєднання, котра мала вислати їх до краю.

І справді так сталося, однак не усі громади послухали сего розпорядження, бо досі вплинуло заледви $1578,67, з чого $1000,00 вислано до краю. Треба ще $421,33, аби вислати другу тисячку і длятого проситься ті громади, котрі досі не вислали заколядованих гроший, нехай сейчас вишлють до Обєднання, бо край очікує на нас.

Просимо також не забувати за народний податок.

Адреса Обєднання:

OBYEDNANYE, 136 So. 4th St., PHILADELPHIA, PA.

ЗА КАНЦЕЛЯРІЮ ОБЄДНАННЯ

Теодор Грицей, рек. секр.

ВІД ОБЄДНАННЯ

З огляду, що на будуче треба буде виказати, котрі організації кілько зложили податку, проситься посилаючих податок о подаванне, до котрої організації належать, пр: „Бр. св. Стефана від. 160" (Укр. Народного Союза. Провидіння, Незалежний Комітет Обєднання і пр.). Сі товариства, котрі того перше не зазначили, проситься в другім листі подати.

Також проситься пп: Секретарів відділів Організацій і Комітетів Обєднання, щоби підписували, а як можливе, давали свої нумери і печатки на посвідках, отриманих з канцелярії Обєднання, бо ходять чутки про надужиття з підроблюванием тих посвідок в одній чи двох місцевостях.

Адреса Обєднання:

136 So. 4th St., Philadelphia. Pa.

Теодор Грицей, рек. секр.

ПРАВОСЛАВНІ ПОПИ УРЯДУЮТЬ ПО ПОЛЬСЬКИ

Львівський український дневник „Гром Вістник" пише, що одержав документи, з яких виявляються, що православна духовна консисторія в Кремінці на Волині з еп. Діонізієм на чолі зайшла так далеко в своїй льояльности, що не тільки ціле урядовання веде в польській мові, але в тійже мові відповідає на письма звернені до неї в українській мові.

Се роблять православні тоді, коли сотки католицьких українських священиків сидять по ляцьких тюрмах за уживанне української мови.

„ШПІОНСЬКА АФЕРА У ЛЬВОВІ"

Польські часописи доносять про відкриття польською поліцією великої шпіонарської афери, в звязку з якою арештовано цілий ряд студентів Жидів, які мали шпіонувати в користь неозначеного близше „осценного панства". Централі тої шпіонської акції мала бути у Відні.

АПОСТОЛЬСЬКИЙ ВІЗИТАТОР ДЛЯ УКРАЇНЦІВ У ГАЛИЧИНІ

Филаделфійська „Америка" повідомляє:

З достовірного жерела довідуємось, що Святійший Отець іменував монсіньора Івана Дженоккія апостольським візитатором для українських дієцезій в Галичині, а то: для львівської, перемиської та станиславівської. Притім зазначено, що се іменованне має чисто релігійхарактер і не має політичного значіння.

Від себе одначе зазначимо, що Джованні-Дженоккі се той сам місіонар, котрого Поляки не хотіли свого часу пустити на українську територію, добачуючи в тім признанне окремішности українських земель в Польщі Апостольською Столицею. Теперішне іменованне Дженоккія апостольським візитатором має се значінне, що відтепер українські церковні власти в Галичині не будуть мусіти удаватися з ріжними справами до апостольського нунція у Варшаві, але будуть могти їх предкладати апостольському візитаторови.

КОМУНІСТИ ПОБИТІ ВЛАСНОЮ ЗБРУЄЮ

З Торонта доносять нам про цікавий оборот боротьби українських націоналістів з комуністами. 4. лютого Українці скликали були віче, в Месей Гол. На віче прийшли в великій силі комуністи всіх народностей і зробили галабурду. На 11 лютого скликали вже комуністи віче таки у своїй власній галі. Темою віча мало бути: Як Петрушевич робить угору з Поляками. Але на се віче зійшлися вже масово Українці і зачали офензиву. Через дві годині нікто з большевиків не міг прийти до слова, аж в розпуці покликали замісць чрезвичайки канадійську поліцію на поміч. Поліція казала замкнути галю і люди так і не довідалися, як то Петрушевич робить угоду з Поляками.

ВЛАСНИКИ КОПАЛЕНЬ В РУРЩИНІ ДАЮТЬ МАЙНЕРАМ 2-МІСЯЧНІ ПЛАТНІ ВАКАЦІЇ

ЕССЕН, Німеччина, 27. лютого. — Власники копалень угля в нападеній Францією Рурщині дали всім майнерам двомісячні платні вакації. Два місяці вони [illegible] робити, а будуть діставати за сей час щотижня свою правильну платню. Кромі того німецьке правительство прирікло страйкуючим робітникам всяку можливу поміч.

Се заохотило робітників і скріпило їх відпорність проти французьких наїзників. Роботи в копальнях угля стоять, а кромі того німецькі робітники де можуть, шкодять французькій окупаційній владі, нищучи зелізничі шляхи, телеграфи і телефони.

Продукція угля в Рурщині цілком упала.

Французи сидять безрадні а бояться примінювати острі міри до робітників, бо сі відплатились би саботажем в майнах і знищили би продукцію угля на довший час.

І НА СЕ ФРАНЦІЯ БЕЗРАДНА

ДІССЕЛДОРФ, Німеччина, 27. лютого. — Нині перевезено до Швайцарії, Голяндії й Італії 459 возів угля, а до Франції і Бельгії тільки 86 возів.

АНГЛІЙСЬКА ПРЕСА ПРО ГАДКУ ГАРДИНГА У СПРАВІ СВІТОВОГО СУДУ

ЛОНДОН, 27. лютого. — Тутешня преса богато займається нині заявою президента Гардинга, щоби Америка взяла участь в Постійному суді Міжнародньої Справедливости.

Загалом, преса ще не вірить, аби американський сенат приймив предложенє президента, але всетаки каже, що се зворот до ліпшого, до покінчення з відокремленостю, яку проголосили американські републиканці вчасі президентського вибору осеню 1920 року.

Тутешній дневник Таймс пише, що американська відокремленість від політики Европи, яку проголосив Вашингтон, була добра свого часу, але вона вже віджила свій час і тепер неприйнима до нового часу і нових відносин.

ФРАНЦІЯ ВИННА АНГЛІЇ $3,000,000,000

ЛОНДОН, 27. лютого. — Британський міністер скарбу Стенлі Болдвин заявив нині в палаті громад (низшій палаті британського парляменту), що Франція винна Англії понад 600 мілїонів фунтів стерлінгів (понад 3 білїони долярів). Се є позичка з часу війни разом з нарослими відсотками.

НІМЦІ ВЖЕ МАЮТЬ ТРИ ТРІЛЇОНИ ПАПЕРОВИХ МАРОК

БЕРЛИН, 27. лютого. — Довг Німеччини в банкнотах побільшився за останніх 10 днів о 500 білїонів (пів трілїона) паперових марок. Загалом тепер Німеччина має в обігу несповна 3,000,000,000,000 паперових марок.

УГОРЩИНА ПОГОДИЛАСЯ З АВСТРІЄЮ

БУДАПЕШТ, столиця Угорщини, 27. лютого. — Мировий суд австрійсько-угорський під проводом д-ра Цімерманна, посадника міста Ротердаму (в Голяндії) помирив обі держави у справі спору за провінцію Бургенлянд.

Обі сторони приняли присуд. Бургенлянд остається поділений а Угорщина має ще заплатити Австрії 3 мілїони швайцарських франків за напад.

ПАРТІЯ ПІМСТИ

АТЕНИ, столиця Греції, 27. лютого. — Бувший грецький посол в Америці, Лямброс А. Коромілас, заложив політичну партію, якої метою є відімститись на виновниках стрічення членів попереднього міністерського кабінету і генералів.

БІЙКА В ЯПОНСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ РОЗБИЛА СЕСІЮ

ТОКІО, столиця Японії, 27. лютого. — Нині мало відбутися в палаті послів японського парляменту голосованне під проектом закона про загальне виборче право. На се згодились обі противні партії, себто правительствена „Сеюкай", яка є проти сього проекту, і опозиційна „Кенсейкай", яка є за проектом.

Одначе коли мало прийти до голосовання, між обома таборами счинилась бійка і голова палати послів відложив сесію.

УКРАЇНСЬКА БУКОВИНА ПІД РУМУНСЬКОЮ ОКУПАЦІЄЮ

ЧЕРНІВЦІ, Буковина, 12. лютого. — В тутешній українській гімназії вже відновлено науку.

З гімназії прогнано 13 учеників за провід у страйку усіх студентів, який був вибух яко протест проти переслідувань з боку румунської окупаційної влади.

У Вижниці румунська окупаційна влада замкнула й опечатала тамошній Український Народній Дім. Також ся влада розвязала тамошне товариство Жіночу Громаду і сконфіскувала майно співацького товариства Боян.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Ситі і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1888 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ЛЄНІН І ТРОЦЬКИЙ ПОСИЛАЮТЬ ПОСЛІВ ДО ПЕТРУШЕВИЧА.

Чеський соціял-демокартичний дневник „Право Ліду" (виходить в Празі, столиці Чехословаччини) у виданню з дня 27. січня с. р. доносить з Відня:

„В сих днях виїхали з Відня до Москви представники східно-галицького уряду Петрушевича: б. львівський посол Брайтер і отам. Коссак. Їх подорож є вислідом довгих нарад між представниками радянського уряду в Берліні і уповноважненими представниками Східної Галичини, зглядно її віденського уряду.

„В НАЙБЛИЗШОМУ ЧАСІ ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ УТВОРЕННЄ ПРЕДСТАВНИЦЬКОГО УРЯДУ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ ПРИ РАДЯНСЬКОМУ УРЯДІ В РОСІЇ. ДАЛЬШЕ ПРОЄКТУЄТЬСЯ ЗАЛОЖЕННЄ ГАЛИЦЬКИХ КОНСУЛЯРНИХ АҐЕНЦІЙ В РІЖНИХ МІСЦЕВОСТЯХ УКРАЇНИ."

До повисшої вістки редакція чеської часописи подає такі замітки:

„Тільки віденська вістка, яка потверджується також і з іншої сторони. Значінне подій і політичних плянів, вислідом яких являється ся вістка, виступить в цілій наготі, як усвідомимо собі нинішню ситуацію східно-галицького питання, небезпечне европейське тло і події в рурській долині.

„Східна Галичина є одним з недокінчених питань повоєнного порядку у Східній Европі. Мирові договори не вирішили ще її і поручили аліянтським державам вирішити остаточно її долю. Польщі позволено тимчасово військово окупувати край. Але Польща, покликуючись на „історичні права", а також і на риський договір, числиться з остаточним задержаннем Галичини і в сей спосіб там уладжується. Спосіб, в який вона там уладжується, не був всилі позискати собі населення того краю, котре в зачній більшости не признає польської зверхности і займає з певними виїмками непримириме становище проти польської влади, як се показалось при останніх виборах до польського сойму і сенату.

„Українці Східної Галичини і більшість політичних партій стоять на становищі незалежности Східної Галичини, утворення незалежної західно-української републики, яка зрештою має і свій уряд, хочби навіть аж у Відні. На його чолі стоїть др. Евген Петрушевич.

„З ТИМ САМЕ УРЯДОМ ПЕТРУШЕВИЧА НАВЯЗАЛИ РАДЯНСЬКІ РЕПУБЛИКИ ЗНОСИНИ; ЗАПРОСИЛИ ЙОГО ПРЕДСТАВНИКА ДО МОСКВИ І ЛАГОДЯТЬСЯ ДО УТВОРЕННЯ ПРЕДСТАВНИЦЬКОГО ПОСОЛЬСТВА СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ.

„Розуміється, що не треба і не можна погоджуватися з повільностю, з якою аліянти відкладали остаточне вирішенне долі Східної Галичини. Певна річ, що не треба погоджуватись зі способами, якими Поляки хотіли би полагодити справу Східної Галичини, але, як нині виступає на сцену радянський уряд, щоби вплинути на полагодженне трудного питання, то се є киненне запаленого смолоскипу на костир пального матеріялу; се найнебезпечнійша газардна гра з миром европейського Сходу, се навіть простий і безпосередний удар в мир.

„Чинний виступ цілої Росії у справі Східної Галичини характеризує „мировість" ССРР. (Спілки Соціялістичних Радянських Републик, себто большевицької Росії) красше ніж мирові радянські балачки. Росії не залежить на удержанню мира; Росії не ходить о мирове полагодженне европейських питань. Росія, викликуючи конфлікти, грається з війною. А коли в комуністичній пресі твердиться, що російський пролетаріят не бажає собі нічого іншого як тільки мира, — то треба сказати, що політика радянського уряду, яка ставить суспільність перед російським „полагодженнем" східно-галицької справи, є провокованнем війни з Польщею і безоглядним нищеннем стремління пролетаріяту до вдержання мира".

* * *

Як бачимо, советська („радянська") Росія пригадала собі тепер Східну Галичину і присилає послів до президента Петрушевича, обіцюючи йому, що признає владу його уряду у Східній Галичині; прийме його посольство в Москві і консулярні агенції в ріжних містах України.

Що за ненадійна зміна! Як Росія була сильна і воювала Польщу, то Східної Галичини не хотіла знати і її також воювала. Коли годилась з Польщею в Ризі, то згодилась, щоби Східна Галичина, таксамо як Холмщина, Волинь і Полісся, дісталась у польську неволю. Навіть московський „комінтерн" (комуністичний „інтернаціонал") заявив згідно з пошанованнем риського договору, що Східна Галичина се часть Польщі, а східно-галицькі комуністи се теж часть варшавських комуністів.

А тепер така нагла зміна. Посли Леніна і Троцького до Петрушевича.... Що се є? Чи не гроза нової війни на Сході Европи?

Наймовірнійше небезпека нової війни спонукала Леніна і Троцького посилати послів до Петрушевича. У военній тривозі вони глядають нових союзників.

Московські большевики знають, що по риському договорі вони здобули собі НЕНАВИСТЬ серед українського народу в Галичині. Отже тепер хотіли би сю ненависть усунути. Длятого запрошують дипльоматичного представника уряду Петрушевича до Кремля і консулів на Україну. Одним словом, хотять признати правительство Петрушевича і без сумніву обіцюють поміч Східній Галичині у випадку війни.

Президент Петрушевич вислав у сій справі делеґатів, д-ра Ернеста Г. Брайтера і отамана Івана Коссака до Москви.

Переговори не зашкодять, а поможуть виясненнем неодного питання. Але чи Українці дійсно можуть вірити большевикам, котрі все робили і роблять тільки те, що їм вигідне, не дивлячись на жадні засади або приречення?

У се тяжко повірити по стільки досвідах большевицької віроломности.

З ПОЛЬСЬКОГО СОЙМУ.

Промова президента міністрів Сікорського. — Польща національна держава. — В Галичині все в порядку. — Становище Українців Волини, Холмщини й Підляша. — Галицькі хруні.

(Від власного кореспондента).

В польськім соймі президент міністрів Сікорський виголосив програмову промову. Нас Українців цікавить у тій промові передовсім те, що польський президент міністрів сказав про національне питаннє в Польщі.

Правду кажучи, хто знає напрям польської політичної думки, той наперед знає, що скаже кождий польський політик — він належить до якоїнебудь партії — про національне питаннє в Польщі.

Тому промова теперішнього польського президента міністрів цікавить тільки на стільки, що вона стверджує, що всі Поляки говорять про національне питаннє в Польщі одно і те саме.

Пан Сікорський сказав передовсім, що Польща **є національна держава.** Перше слово — і перша брехня!

Урядова польська статистика, яка є так само брехлива як усе в Польщі, начислює в польській державі тільки не цілих 70% Поляків, а понад 30% инших народів: Українців, Білорусинів, Литовців, Німців, Жидів. Вистане поглянути на етноґрафічну карту тої території, яка знаходиться під польською державною владою, щоби побачити, які величезні простори сеї території **не є польські!**

А пан Сікорський каже, що Польща є національна держава!

Недавно в анґлійській пресі була влучна увага про сю польську брехливість. Де — мовляв — є хоч три Поляки, та територія мусить належати до Польщі. А на всій території, яка належить до Польщі, мусять Поляки і тільки Поляки виконувати державну власть.

Словом — Польща є національна держава. Українці, Білорсуини, Литовці, Німці, Жиди мусять бути „добрими синами Матери-Польщі"!

Так говорив далі пан Сікорський. Польща — мовляв — дає права також иншим народностям, які входять в склад польської держави, але тільки під умовою, що вони будуть добрими синами Польщі, будуть працювати в імя могучости і слави Польщі.

Про Українців Волині, Холмщини й Підляша пан Сікорський не згадував окремо. Пощо Адже вони не оспорювали своєї державної приналежности до Польщі, не бойкотували виборів. Для пана Сікорського самозрозуміла річ, що вони є інвентарем Польщі.

За те окремою згадкою повитав пан Сікорський факт, що **„малоруські посли зі Східної Малопольщі засіли в польськім соймі".**

Український нарід Галичини не признає державної приналежности своєї країни до Польщі, він бойкотував вибори, — і тому польський президент міністрів уважав за потрібне окремо повитати пятьох галицьких хрунів, які засіли в польськім соймі.

Далі заявив пан Сікорський, що військова бранка в Галичині має **„нормальний характер".**

Про той „нормальний характер" військової бранки в Галичині, де польські посіпаки полюють на українських молодців як на звірину, а в військових документах пишуть, що вони зголосилися до польського війська як „добровольці", — я вже Вам писав в окремій статті.

На тій основі, що „малоруські посли зі Східної Малопольщі" засіли в польськім соймі, і військова бранка в Галичині має „нормальний характер", пан Сікорський висловив надію, що нечисленні прихильники Петрушевича зрозуміють шкідливість своєї політики".

Щож, не тільки український нарід, але й широкий світ знає вже ціну таким польським заявам.

* * *

В імени українських послів Волини, Холмщини й Підляша промовляв посол **Самійло Підгірський.** Він подав коротко історію сих українських земель, щоби ствердити, що вони все були українські і все змагали до державного зєдинення з усіми иншими українськими землями.

Заявив, що український нарід сих земель і тепер уважає своєю метою **утворенне незалежної української держави, в якій були би зєдинені всі українські землі.**

Підчас часової приналежности Волині, Холмщини й Підляша до Польщі український нарід сих земель готов співпрацювати з польським народом, коли будуть сповнені його домагання, передовсім **автономія українських земель.** Далі поставив посол ряд домагань щодо прав української мови в усіх публичних установах, домагаючися також заложення українського університету в Холмі.

Закінчив свою промову український речник заявою, що українські посли відносяться до кабінету Сікорського з резервою, бо не знають, чи він сповнить українські домагання.

До сього виступу представника українських послів Волини, Холмщини й Підляша треба завважати, що українські посли очевидно **добре знають,** що ані кабінет Сікорського ані ніякий инший польський кабінет **не сповнить ніяких українських домагань.**

Та вони, замість се сказати польському ворогови просто в очи й виповісти йому рішучу боротьбу, пробують „політичного торгу" з Поляками.

Щож, нехай пробують, аж переконаються. А переконають певне дуже швидко. І тоді витвориться одноцільний український фронт рішучої боротьби проти Польщі.

* * *

Заговорили в польськім соймі й галицькі хруні устами о. Ількова, який сказав, що Українці, маючи вибирати між Польщею й Московщиною, вибирають Польщу, бо польська демократична република дає їм свободу розвитку".

Про сю заяву о. Ількова треба сказати хиба одно: Щасте, що о. Ільків висвятився в целібаті. Бо якби був жонатий, то шкода би було невинних дітий, на яких упала би ганьба їх батька.

Прага, 28. січня, 1923.

Д-р Михайло Лозинський.

НА СИРОТИ В СТАНИСЛАВОВІ.

До Хвальної Редакції часописі
„Свобода", 83 Grand Street,
Jersey City, N. J.

Хвальна Редакціє:—

Український Епархіяльний Комітет опіки над военними сиротами в Станиславові, у Східній Галичині, просить Вас уклінно о поміщенне у Вашій цінній часописі слідуючої подяки:

Український Епархіяльний Комітет опіки над военними сиротами в Станиславові складе отсим сердечну подяку Вп. п. Адамови Денеґі з Бруклина, Н. Й., за се, що занявся збіркою на военні сироти, приміщені в сирітських захистах у Станиславові, а також всім низше в списі наведеним Вп. жертводавцям за ласкаві жертви в загальній квоті $150, яку Комітет отримав.

Бр. св. Володимира, від. 130 У. Н. Союза $10.00; Семен Шиж, Родина Івана Баґнюка, Василь Ґолда, Николай Гулей і Андрей Гречух по $5.00; Марія Гаєва зібрала $2.75; Володимир Фірансович Андрій Ткач, Петро Федунь, Тома Гарасимів, Анна Сенів, Юліян Озарків, Марія і Юрій Гаєвий, Теофан Михалюк, Анна і Петро Беркій і Казимир Беркій по $2.00; Теодор Лопушинський, Юліян Мацяк, Остап Крук, Іван Зовна, Дмитро Габ, Андрій Карпчук, Филип Шишка, Анна Понзо, Іван Гулей, Теодор Дубас, Николай Юрчан, о. Володимир Лотович, Николай Сирлик, Василь Лазута, Марія Давидів, Катерина Кухар, Анна Александрович, Теодор Іванець, Іван Салагуб, Розалія Красновська, Катерина Трофимяк, Іван Лісецький, Михаїл Незнікевич, Марія Бравн, Михаїл Пербельський, Іван Крижановський, Йосиф Балук, Григорій Андрухів, Матвій Лузецький, Петро Порада, Стефан Ленінкевич, Михаїл Андрусечко, Іван Блашків, Григорий Ковалів, Наталка Сенів, Михаїл Порада і Теодор Дибайло по $1.00; Григорий Щумський, Николай Віщук і Стефан Бздель по 50 цнт.; Н. Н. Вільовський 30 цнт.; Стефан Купчак і Петро Зубрицький по 25 цнт.; Катерина Денеґа 10 цнт.; дрібними жертвами $29.43; Адам Денеґа $13.52. — Разом $150.00.

Наші сироти не забудуть про Вас у своїх молитвах.

ЗА УКР. ЕПАРХ. КОМІТЕТ ОПІКИ НАД ВОЕННИМИ СИРОТАМИ:
о. др. Іван Лятишевський.

Станиславів, 25. січня, 1923.

ГОСТИНА УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ХОРУ В РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Слава Українського Національного Хору рознеслася скоро по широкій Америці. Щасливі були ті громади, які мали нагоду його почути. Наша рочестерська громада з нетерпеливостю виглядала того щасливого дня, коли він до нас завитає.

Коли рочестерська громада довідалась, що Український Національний Хор завитає до нас 21. лютого, здавалося, що в громадян вступив инший дух. Всі готовились почути рідну пісню, яку голосять наші солові з Великої України. Не мале розчарованнє стрінуло тих, що довідалися, що тикети на концерт Укр. Нац. Хору вже розпродані!

Дня 21. лютого вечером в Істмен Тієтер, одному з найкращих театрів в нашім місті, в якому міститься шість тисяч слухачів, виступив Укр. Нац. Хор зі своїм славним учителем, „батьком" Кошицем. Всі місця в театрі були заняті, а богато людий стояло. Як тільки показалися наші співаки, зірвалася така буря оплесків, якої чоловік не в силі тут описати. Колиж на сцені показався „батько" Кошиць, буря оплесків подвоїлась. Здавалося, що все, що є в театрі в горі, не втримається. Слухачі концерту одушевлялись неначе своїм рідним. Цілий час концерту се один спів Хору та оплески. Коли взяти під увагу, що Українців було на салі мало, то знак, що українська пісня здобула собі славу серед американського народа. Славу, яку добули наші солові з своїм учителем Кошицем, є для України одною з дорогоцінностий, якою український нарід може справді повеличатися.

М.

UNIQUE CHORUS GIVES DELIGHT

NEW REVELATION OF ART

In Picturesque Costumes, Choristers Give Folk Songs with Remarkable Power and Beauty.

Last night's audience in the Eastman Theater heard singing of extraordinary quality by the Ukrainian National Choru and Mlle. Oda Slobodskaja, Russian operatic soprano, althought it was singing of such strange and alien style that it may well have left confused impressions with many persons present. The appearance of the Ukrainian singers, consisting of perhaps fifty men and women garbed in the richly colored and picturesque costumes of their native land, prepared the way for the unusual musical effect that followed, the combined appeal to eye and ear being much like that which might come from a sudden visit to a foreign country on a fete day.

The Ukrainians offer an entirely new revelation of the art of choral singing. Americans have some fine choral bodies of their own, such as the Olaf College Choir, which sang here a year ago, and the Paulist Choristers of male voices only, put the Ukrainians' unique contribution to this field of musical art seems to be an ability to produce a poignant emotional effect such as is expected ordinarily only from a solo instrument or artist. They have coordinated more than their voices and their knowledge of tempo, pitch and rhythm; they have actually attained a perfect unity of expression which inevitably suggests the comparison, as many critics on both sides of the Atlantic have remarked, of a pipe organ or a symphony orchestra.

Conductor Alexander Koshetz plays upon this human instrument with the deft skill of the master interpreter. One sweep of his hand and the voices swell forth like the music of an organ when a stop is opened; another gesture and the voices are muted violins and 'cellos. Much of the singing is done with closed mouths—a kind of humming, in which the tonal quality is kept remarkably pure and even. Again the voices take on a peculiarly plaintive character—wailing it might almost be called—that speaks of a weeping Russia, a primordial sorrow ingrained in a nation's life. But the mood changes and their is vivacity and good humor, as in "Kolomeika" which had to be repeated, and "Hey! I Am a Cossack of Ukrainia," one of Koshetz' own.

The folk music of Ukrainia, which the chorus sings exclusively, has all the natural color and variety that comes nautrally from untutored minds first expressing themselves in music, and its fresh beauty rivets and interest of hearers, even those who are remotely aware of what the songs mean. Their eloquence lies in their delivery rather than in their words. The audience was especially cordial to Koshetz's own compositions, notably one called "Hey! Near Boryshpol," in which the tenor soloist shared in the pluadits, and a charming "Lullaby" of Barvinsky, arranged by Koshetz, in which one of the woman singers was warmly recognized. Both of these had to be repeated.

(Rochester Herald, Feb. 22, 1923.)

ДЕ БУДЕ УКРАЇНСЬКИЙ ХОР В МАРТІ

2nd Shamokin, Pa., Majestic Hall
4th New York, N. Y., Hippodrome
5th Troy, N. Y., Music Hall
6th Poughkeepsie, N. Y. Matinee, Wesley College
8th Philadelphia, Pa. Academy of Music
9th Allentown, Pa., Lyric Theatre
11th Fall River, Mass., Matinee, Empire Theatre
12th Boston, Mass, Symphony Hall
13th Bridgeport, Conn., Pack Theatre

ПЕРШИЙ КРОК НА НОВУ ДОРОГУ.

Який не бувби остаточний практичний вислід пропозиції президента Гардинґа, після котрої американський уряд мав би взяти діяльну участь в урядженню світового межидержавного суду при Лізі Народів, все таки та пропозиція останеться політичним фактом величезної ваги.

Мусить бути далекосяглою подією, коли за приступленнем Злучених Держав до суду Ліґи Народів заявляється представник републиканської партії, яка проти Ліґи Народів вела безпощадну боротьбу; коли за таким вмішаннем Америки в межинародні справи Европи заявляється вибранець тої партії, котра при президіяльних виборах зібрала міліони голосів більшостю якраз своєю безоглядною опозицією до вмішування Америки в справи Европи.

Який не бувби вислід звороту в заграничній політиці Гардинґа, без огляду на те, чи президент Гардинґ покаже в новій політиці щасливу чи нещасливу руку, його заява останеться на всякий случай важним ступенем, по якому Злучені Держави неминучо з дороги відосіблення сходять до повної участи в полагоджуванню взаїмних справ держав світа.

Американські сенатори можуть з великого дива розкривати роти, але всякий, хто слідив за американською політикою нового президента, мусів передбачувати щось подібного як неминучий вислід природного розвою. Американські сенатори, які мають вплив на заграничну політику уряду, можуть бути невдоволені зі звороту в політиці Гардинґа; вони може й зможуть звалити сю нову спробу; на всякий, однак, случай президент Гардинґ має слушність, коли він каже, що американський народ стоїть за якимсь вмішаннем Америки в европейські справи. З тої причини побіду політики Гардинґа можна вважати певною. Не побідить він в сій сесії, побідить в другій. Америка мусить вернутися до сімї народів.

Українські еміґранти мусять про се памятати, і дивитися, аби справа рідного краю в Европі винесла з нової американської політики як найбільшу користь.

ДОПИСИ

ПЕРТ ЕМБОЙ, Н. ДЖ.

На „Рідну Школу".

Замісць коляди, на руки нисше підписаного зложили на фонд „Рідної Школи" слідуючі добродії: Бр. Церковне Усп. Пр. Богор. і Павло Гаврилів по $5.00; о. Й. Чаплинський $3.00; Григорій Ґиба $1.05; Теодор Бережанський, Василь Борсук, Стефан Грабар, Михайло Війтів, Стефан Куций, Іван Горбусь, Никола Шийка, Дмитро Вовк, Катерина Мельникевич і Іван Ворона по $1.00; Николай Ридош, Стефан Гонимор, Вас. Дригинич, Олекса Скалоцький, Дорко Паснак, Василь Янош, Іван Ґелета, Вас. Фединишин, Юлія Зволинська, Данило Петрів, Пилип Щуцький, Михайло Келт і Василь Масник по 50 цнт.; Дитро Макар 45 цнт.; Михайло Шляхетка 35 цнт.; Юрій Литка, Іван Швайлик, Андрій Рожик, Михайло Стечишин, Роман Невида, Николай Бардош, Юрій Гатала, Іван Сташків і Семен Федейко по 25 цнт.; Василь Мручок 7 цнт. — Разом зібрано суму $33.67.

Всім жертводавцям в імени „Рідної Школи" сердечна подяка. Гроші вислано до „Обєднання".

Пилип Щуцький.

—o—

НЮ ҐЕЙВЕН, КОНН.

Віче в справі Негайної Допомоги.

Дня 11. лютого 1923 р. відбулося віче о годині 4. пополудни в церковній гали 127 Парк вулиця.

Віче отворив д. Петро Гридчанник короткою промовою, та покликав на предс. віча д. Якова Шевця, котрий в короткій бесіді представив зібраним ціль віча, як також покликав на секретарів Мих. Довгого і К. Марущака і на кас. Миколу Плуговського.

Потім представив д-ра Володимира Коваля з Філядельфії, котрого вічевики привитали грімкими оплесками. Др. Коваль, у своїй одногодинній промові, представив ціль К. Нар. Р. як також про правительство Е. Петрушевича, котре стоїть поза межами своєї рідної землі, та що таке правительство не може утриматися без помочи американських Українців.

Др. Коваль передав щирий привіт від „Обєднання" цілій укр. громаді в Ню Ґейвен та згадав, що ця громада була в ряді тисячних громад на позичку Національної Оборони. Також і тепер не сміє залишитись позаді других. Дальше говорив в справі довершення Негайної Допомоги старому краєви та заохочував, щоби зложити, хто тільки зможе, щоби вистарчило на кулі і гармати проти нашого наїзника, ляха-ката!

Предс. Я. Швець попросив місцевого пароха, о. І. Дженджеру на другого бесідника. О. Дженджера, у своїй короткій а любій промові, говорив про любов, яка повинна бути помежи нами як тут так і в старім краю. Потім забрав голос К. Рошко та взивав присутних до згоди і витревалости. Відтак наступила збірка жертв. Зложили слідуючі: Агаф. Бундзяк $10.00; по два доляри зложили: др. В. Коваль, о. Джеджера, Н. Плуговський, М. Довгий, Я. Швець, К. Марущак, П. Климковський, Й. Бурбела, П. Гридчанчик, П. Федишин, І. Висоцький, К. Гузар, К. Рошко і С. Воляйник; по $1.00: І. Плуговський, А. Дутчак, О. Чаприна, П. Тодорчук, Н. Костецький, П. Василик, А. Климковська, Ф. Ґаврон, Й. Децембер, С. Дякун, М. Запаранюк, П. Волайник, Г. Савчук, Н. Музика, В. Слободян і М. Сузанський; по 50 цнт.: П. Матвійчук, Яків Татарин і Д. Гриник. Зібрано разом $55.50, котрі відослано до Вашингтону до Української Місії.

На сім вічу не бракувало і таких самолюбів, котрі одні другим ховаються поза плечі і не хотять нічим причинитись до визволення рідного краю.

Усім жертводавцям належиться щира подяка. Про кінці предсідатель подякував зібраним вічевикам, почім Укр. Церковний Хор відспівав „Не пора" і „Ще не вмерла Україна". На сім віче закінчилось. (Маємо надію, що зберемо еще більше).

Мих. Довгий, секр. віча.

—o—

РОМ, Н. Й.

Збірка на У. С. С.

На хрестинах в Ром, у д. Теодора Сташко дня 4. II. 23 зібрали ми від гостей $8.00, котрі вислали для У. Січ. Стрільців в Чехословаччині.

Зложили: Сташко Теодор $2.00; по $1.00: Гладун Михайло, Гладунова Н., Губаль Василь, Іванців Николай, Ластовецький і В. Гринчук.

ВУДГЕЙВЕН, Н. Й.

Признанне для „Редакційного Комітету У. Н. С.

Честь і слава і многих літ тим робітникам, що потрудилися видати календар на рік 1923! Це цінна книжка для мене, а до того за так малу оплату! Притім мушу сказати гірке але правдиве слово до наших членів. Це прямо встид, що над виданнем календаря треба аж голосувати! Дуже сумно, що через деякі одиниці часть загалу голосує проти світла, значить против книжки, замість домагатися від письменників, щоби видали більше світла, більше книжок. Вони против, бо то коштує 50 центів для приватного покупця, а для члена тільки 30 цнт. І то забогато? В старім краю наші брати читали би але не мають защо купити, ще й до того польська цензура конфіскує, що годі дістати. Тут є защо купити, але дехто не хоче, бо аґенти гнобителів кажуть їм: Не ичтайте, бо там нема нічого, бо він друкований не на „єдину неділиму" або на ляцьку користь, але на користь українського хлопа. А вони знають, що як укр. хлоп набере олію до голови, то їх панування лопне. Щож вони роблять? Шукають яничарів між хлопами і шлють їх агітувати против просвіти, бо вони знають добре, що доки хлоп темний, то йому і кіля теши на голові, то він ся непожалує. Темний завжди покірний свому гнобителеви. Ще раз честь і слава і щира подяка Редакційному Комітетови У. Н. С. і всім нашим письменникам! Дай Боже, щоби наш бідний нарід вже раз прозрів, хто йому ворог, а хто приятель, та щоби ніколи ніхто не протестував против доброї книжки і ґазети, хиба против яничарських!

Я думаю, що коли Бог позволить дочекати всім нам до 1924 року, то не буде ні оден голосував против, але усі за календарем.

Н. К. чл. в. 200 У. Н. С.

—o—

МкКІЗПОРТ, ПА.

Коляда на „Рідну Школу".

Студенти Українського Кружка, щоби помочи Рідній Щколі, пішли колядувати, а саме: Сова Волод., Смольницький Стах, Волос Мих., Багрій Йос. і Куніцький Мих. — Жертвували: о. Теодорович $2.00; Валіґура В., Валіґура Д. і Волос Петро по $1.00; Сова Петро і Волос Мих. по 50 цнт.; Хоцінський Т. 40 цнт.; Несторович Йосиф, Штандрит Текля, Вислоцький Алексей, Багрій Василь, Маршалик Ілько, Кисіль Теод., Куніцький Гриць, Смольніцький Василь, Баховський Іван і Конар Теод. по 25 цнт.; Василько Гриць 15 цнт.; дрібними жертвами $4.91. Разом $13.96.

В імени всіх колядників складаю сердечне спасибіг!

Володимир Сова.

(Ці гроші вислано до Галицької Місії у Вашингтоні).

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 64 повідомляє своїх членів, що мітинг відбудеться 3. марта о год. 6-ій вечер під ч. 435 Мейн ул. Кождий член обовязаний явитися на призначений час. — В. Григорчук, предс.; Г. Ничка, кас.; М. Сас, секр.

ДЕРБИ, КОНН. Тов. Запорожська Січ, від. 23 повідомляє, що квартальні збори відбудуться 4. марта в гали шкільній під ч. 135 Мейн стріт. Проситься всіх членів прибути, бо есть важні справи до полагодження. Неприсутні члени будуть карані після статута. — Д. Мазурак, секр.

„ПОЗІР, САССІВ"!

Ми, Сассівчани, замешкані в Ню Йорку скликалисьмо перші збори дня 25. лютого 1923 в У. Н. Домі, 217 Іст 6-та ул. Н. Й., в справі несення помочі Рідній Школі в Сассові. На зборах було присутних 10 осіб і ухвалено доложити усіх сил і злучити усіх Сассівчан для спільної праці для несення помочі Рідній Школі в Сассові. Отсі особи зложили на зборах слідуючі жертви на Рідну Школу в Сассові:

М. Вамбукат	$25.00
П. Федорович	25.00
В. Харчук	25.00
В. Домарецький	20.00
А. Душенчук	10.00
Г. Спільник	10.00
А. Душенчуківна	10.00
М. Возниця	5.00
Й. Кавич	5.00
М. Кирич	5.00

В імени Комітету просимо усіх Сассівчан прибути на слідуючі збори, котрі відбудуться **дня 4. марта, 1923,** в Укр. Нар. Домі, 217 E. 6th St., New York.

ЗА КОМІТЕТ:

М. Вамбукат, предс.; **В. Харчук,** секр.; **П. Федорович,** кас.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ШІКАҐОВСЬКА УКРАЇНСЬКА ГРОМАДО!

Наука о відродженню українського народа буде викладатися що неділі від 10-ої до 12-ої години рано під числом 824 N. Robey St. на тему **„Український народ і його обєднанне"** 50,56,63

GALILEO GALILEI MAB СЛУШНІСТЬ.

Galileo Galilei (1564-1642), один з батьків досвідченої науки, від р. 1592 професор матиметики на університеті в Падві, в Італії, де на його виклади приходили маси студентів з всіх частий Европи, був автором засадничих проб. Між иншим сказав: „Поединчий експеримент вистарчаю до зґрухотання тисячі правдоподібних арґументів". Ті засадничі проби вмісто арґументованнє, були застосовані вже тисячі разів до Трінера Гіркого Вина, чого результатом є нинішнє загальне переконаннє у всіх частях Злучених Держав і Канаді, що Трінера Гірке Вино є незрівнаним лікарством в випадках втрати апетиту, хронічного затвердження, газів в кишках, болі голови, загального чуття пригноблення та инших жолудкових долегливостий. Коли Ви незапізналися ще з тим лікарством, не тратіть часу на арґументації а купіть бутельку в аптиці або в доставці лікарств і випробуйте його! Переконаєтеся що його надзвичайна популярність є заслужена. Попробуйте також Трінера Лінімент на ревматизм, невральґію, звихнення, опухнення, Трінера Лагодителя Кашлю на перехолодженнє і кашель і Трінера Антипутрін на біль горла!

МИМОХОДОМ.

(З канадійського „Укр. Голосу").

ВЕРСАЙ І РИГА.

Головний комуністичний пропагандист серед Українців, Г. Піддубний (він Білорос, але є теж і Москалем і навіть Українцем!), який з Відня не поїхав ще ані разу на Україну, відколи там большевики запанували, написав до „УРВістів" у Виннипегу лист з великим наріканням на Версайський мир. Між іншим пише Піддубний:

„Хто віддав Галичину в кайдани польсько-французького мілітаризму? — Версайський мир. Геть Версайський мир, який закував Галичину в кайдани національної і соціяльної неволі!"

„Товар" Піддубний переборщив. Одинокий міжнародній договір, який признає Галичину Польщі, се договір, який підписали большевики у місті, що називається Рига. Версайський мировий договір про Галичину зовсім не говорить і Польща покликується стало тільки на риський договір як на договір, що дав їй право до Галичини.

Минувшого року кричали большевики, що Галичину дав Польщі Петлюра. Сього року кричать, що дав Галичину Польщі Версайський мир. Цікаво, на кого будуть за те саме кричати за рік від нині?

Одно певне, що не на себе.

„УКРАЇНЦІ".

Які Українці давали свою згоду на присоединеніє України до Московщини, видно зі спису членів уряду радянської України, затвердженого 10. грудня, 1922. Ось ті „Українці":

Раковський, Фрунзе, Лобачев, Коряєв, Ґуровіц, Ветошнік, Манцев, Ксандров, Волков, Брон...

Рівночасно вибрано до президії всеукраїнського центрального виконавчого комітету (який ніби мав контролювати сей уряд) таких „Українців": Лобанов, Киркиц, Угарев, Буздалін, Ейдеман, Манцев, Лобачев, Кузнецов.

Хто хоче на Україну їхати, нехай завчасу вчиться нової „української" мови.

БОЛЬШЕВИКИ І ЇХ БАРАН.

Наскільки відомо, ніщо в промовах д-ра Назарука в Канаді так болючо не вразило большевиків, як оповідання про барана в різні в Шикаго, який веде овець на заріз. Вони йому вічно сего барана пригадують і мабуть до смерти не забудуть.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА—СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

UKRAINIAN NATIONAL CHORUS

Nothing that the Eastman Theatre has thus far offered in music has the claim to being in a way a revelation that the singing of the Ukrainian Chorus of last night had. Of course this is an exceptionally able body of singers; they have been carefully brought to a co-operative excellence of performance that is remarkable; they sing a music that is new to most of the audiences who hear it, and a music which is rich in appeal because it is so close to the emotions and moods and life of the people among whom it was produced and who sang it. Not that the music sung was folk music in form; it was music most skillfully composed and excellently suited to the singing capacity of the chorus. But it was music of frank emotion, of open pathos and sudden outbursts of passion; music of humor, too.

But it was not in the endowment of voices, although such basses would be hard to find, even if our land were searched; nor was it in the music sung that the claim to revelation principally rests. It was in the demonstration that human voices can be brought in ensemble singing to the same instrumental capacity of performance as can the violins, the woodwinds, the brasses of an orchestra; it was because this chorus sings as a fine orchestra plays, that is wakened new interest in choral singing and brought visions of what choral singing might contribute to musical experiences. Solo voices we have had that delivered music which was lovely irrespective of any word meaning traveling on the tone. Svengali made his "Trilby" sing, for her great number, a melody of Chopin without words, and Du Maurier plainly had aural visions of a sort of instrumental singing that would move the emotions without need of text. And this quality was in the singing of the Ukrainians. How did it get there? Partly because of musical sympathy in the singers, but probably more because of their submission to a discipline and a training which their leader was able to give and has succeeded wonderfully in making effective of results. We shall never get the like of this singing until our very good singers form partnerships and give their best to working under discipline for a composite musicianship and technic.

One credits Alexander Koshetz with being the wizard in his business. He directs without baton; under his hands his singers give him plasticity and variety of tone that is the equal of anything he would get if he played with those hands of his a violin. He composed some seven of the songs sung last night, and some of them were as charming as any sung. He has both musical taste and a fine sense of effect. In one of his compositions a tenor of a quality suggesting a moving pathos was heard and in another a woman's voice sung an obligato to one of the most remarkable vocal accompaniments the writer has ever heard. The audience would have been glad to have had many more extra numbers than could be given them.

(Rochester Democrat and Chronicle, Feb. 22, 1923.)

ПЛАСТУН.

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ.

Оповідання з життя запорожських збігців.

(19)

— Що з Ганною?

— Здорова і безпечна. В башті з Чвердою. Обійміть мене за шию і зіпріться добре... Тихо... Хтось іде... Погано, що тут не можна стріляти, бо зараз надбігла би ціла московська тічка.

— Хто то? — спитав Москаль, що біля них висунувся зза дерева.

Замість відповіди, дістав прикладом Голимової рушниці по голові так, що без зойку впав на землю.

— Зіпріться отамане.

Горбей обняв Голиму за шию, Голима його за стан і більше ніс ніж він, обходячи кущами башту. За баштою закумкав.

— Чую! — почув голос Чверди.

Підступив з раненим під башту, обійшов її і станув під дверми.

— Вже! — крикнув.

Двери відчинилися. За порогом стояв Чверда з мушкетом в руці, з кинджалом в зубах. Голима з Горбеєм переступили поріг, Ганна і Чверда заперли і засунули назад вдери. Горбея поклали ан постели.

— Ви не знали, що на острові москалі? — спитав Голима.

— Не знав, відповів Горбей. — Аж на березі привитала нас сальва. Я почув біль і скочив в корчі, щоби дібратися до башти. Так я зійшовся з тобою.

— Аслан був з вами? Він повинен був знати, що остров в руках ворога. Хиба не розумів знаків, які йому, Ганна давала з даху башти.

— В тім то й причина нещастя, що я, не ждучи на поворот Аслана, казав рушити.

— Отже він спасся. Коли так, то й ми ще не пропали.

Голима виліз на дах на обзорини.

— Нічо не видко, ні на воді, ні на поляні, бо ніч дуже темна, — сказав вернувши. — Лише все ще в лісі ходять світла.

— Бо не мають мене, ні живого, ні мертвого — вистогнав Горбей. — Хочуть знайти. Не знають, що я тут.

— Ще й я хибую їм і мурза, — додав Голима.

— Ганно, Ганно! — почули з надвору жіночий голос.

— Котрась козачка? — спитав Горбей. — Спаслася котра?

— Ні, то мати Кутлумамета, — сказала Ганна. — Будемо мати новини.

— Що скажеш? — відгукнулася.

— Вже всі твої погибли, або в наших руках. Завтра, як не здастеся, Москалі підпалать башту. Я прийшла спасти тебе. Човен жде на тебе. Вийди з башти, проведу тебе. Як не хочеш инакше, то для тебе епасу й твого товариша, того козака, що заперся з тобою. Користай з нагоди, бо завтра, як башту підпалять, вже не здужаю спасти тебе.

— Я тут цілком безпечна. Ти сама се знаєш. Сама бачила, що огню не боюся. Впрочім, батька не покину, а він не хоче вступитися звідси.

— Твій батько з тобою?

— Спитай москалів, чи знайшли його.

— То може й Голима і Аслан-мурза в башті?

— Ся Татарка справді приносить вісти, і то важні, — сказав Голима. — Аслан спасся. Було би добре, щоби вони гадали, що я і мурза на острові, — додав Голима. — Будуть нас глядати і башту лишать в спокою. Скажіть їй се, Ганно.

— Чи бачиш, — Ганна знов звернулася до Татарки — що під дверми лежать два Татари? Може між ними твій син.

— Мій син над водою, дожидає мене з тобою... Але він справді не годен був допитати своїх двох товаришів. Я нічого не бачу, бо темно. Позволиш приступити?

— Приступи.

— Справді лежать два Татари... два трупи. Вони добивалися до башти? Застрілив їх той козак, що з тобою?

— Подивися, як вони лежать. Чи мож було в сім місци поцілити їх з башти?

— Хтож зробив се?

— Стріли впали з кущів. Кулі вийшли з рушниць Голими і Аслан-мурзи.

— То вони на острові?! — крикнула Татарка. — Тут небезпечно стояти... І життє мого сина в небезпеці. Бувай здорова.

Татарка пустилася бігцем до затону, де був її син.

Ганна моргнула на Голиму, на знак, що хоче поговорити з ним окремо, і вийшла на поверх. Голима пішов за нею.

— Скажіть мені, — говорила шепотом, — чи з батьком так зле, як він каже?

— Не хотів би я вас тривожити, але потішати, як сам не маю надії, також не буду. Я вже не одного бачив, кулькою так пронизаного, як він. Неодин такий вмер на моїх руках. З ним зле, як найгірше. За два дни, може й скорше, будете круглою сиротою... Але без опіки не лишитеся.

Ганна скрила голову в долонях і захлипала.

— Раз не послухав моєї ради, — Голима говорив дальше, — і ось як скінчилося. Не ждав як ми умовились були, на Аслана. Рушив скорше. Як би я був з ним, було би до того не прийшло.

До них прийшов Чверда.

— Отаман заснув. Ви, Голимо, мабуть не спали цілу добу. Лягайте. Я перший буду вартувати. Ви, Ганно, йдіть до батька. Піду на сам дах. Хоч в ночи не богато побачу, то всеж таки почую більше, ніж тут, крізь стіни.

Чверда пішов далі на гору, Ганна і Голима зійшли на долину. Горбей справді спав, але крізь сон постогнував.

Чверда обійшов дах його краєм, вдивляючись в пітьму і наслухуючи. Не бачив нічого. Лише час до часу чув підозрений шелест по обох боках башти. Він усміхнувсь.

— Увірили, — думав — що Голима і мурза на острові. Пильнують, щоби й вони не схоронилися в башті.

— Що нам тепер діяти? — спитала Ганна. — Як ви могли прокрастися до башти, то також само моглиб і виховзнутися звідси.

— Гадаєте, щоби привести виручку?

— Звідки її возьмете? Закиб знайшли потрібну на се силу, закиб з нею приплили сюди, москалі вже взяли би башту, або спалилиб її. Впрочім може й вони післали по підмогу.

— Тож то. Отже яка буде нам користь з того, як я покину вас? Оборона башти стане слабшою.

— Я думаю, що як ви годні виховзнутися звідси, то при вашій помочи й ми втнемо таку штуку.

— А з отаманом що буде?

— Возьмемо його з собою. Понесете ви і Чверда, я буду помагати.

— Так не піде. Ми мусілиби повзти. Як, повзучи, нести каліку? Впрочім він з болю буде стогнати, накличе на нас ворога. Гадаєте, що вони не пильнують башти?

— Ми пропали! Ми всі пропали. Спасайтеся бодай ви. Втікайте. І Чверда нехай втікає.

— Таке ще не бувало, щоби я приятеля покинув у такій скруті.

— Алеж ви свому приятелеви вже не поможете. Самі кажете, що його години вже почислені.

— Почислені, але послідна ще не вибила. Ще й мушу по християнськи поховати його.

— Тратити власне життє лиш на те, щоби приятеля поховати?

— Ганно! Чверда не жив з вашим батьком, як я жив. Йому ваш батько був лище отаман, і то що лиш від року. Спитайте Чверду, чи він відійде звідси, хоч би й на ваш приказ?

— Я йому вже раз сказала?

— А він що?

— Відповів, що отаман приказав йому опікуватися мною... Що як тут вмру, то й він зі мною.

— Бачите? Чверда сказав так, бо він не черняк, не хам, не людина. Він козак, він чоловік. Чверда вас не покинув, бо його отаман приказав йому опікуватися вами. Чи той отаман і мій приятель не віддав вас також під мою опіку і то не лиш... на той час? Не прирік я опікуватися вами аж до смерти?!

— То не говорім вже про се. Думаймо, як нам всім спастися.

— Я сирота, Чверда сирота і ви будете круглою сиротою. А над сиротою Бог з калитою. Коли тут зібралися самі сироти, то якийсь поратунок прийде... Я богато рахую на Аслана. Він не покине нас. Він приведе поміч.

(Дальше буде).